

4. BOYUT Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi

4. BOYUT Journal of Media and Cultural Studies

Tema | Theme

Toplumsal Bellek: Geçmişe, Bugüne ve Geleceğe Tanıklık

Toplumsal bellek kavramı, bir topluluk ya da toplum içinde geçmiş olayların toplumsal olarak hatırlanması ve yeniden inşa edilmesini ifade eder. Bu, zamanla olayların nasıl anlaşıldığını ve yorumlandığını etkileyen sosyal, politik ve kültürel güçlerin etkisiyle şekillenen dinamik ve seçici bir süreçtir. Halkla bilgi paylaşımının temel aracı olan gazetecilik, toplumsal belleğin şekillenmesinde ve sürdürülmesinde önemli bir rol oynar. Bu tema yazısı, toplumsal bellek ile gazetecilik arasındaki karmaşık ilişkiyi inceleyerek, medyanın toplumsal açıdan önemli olaylara dair toplumsal belleği inşa etme, koruma ve sorgulamadaki rolüne odaklanmaktadır.

Toplumsal bellek, Maurice Halbwachs'ın (2023) kavramsallaştırdığı şekliyle, grupların ve toplumların geçmişlerini yeniden inşa etme süreçlerine dayanan toplumsal bir mekanizmadır. Halbwachs, belleğin yalnızca bireysel bir süreç olmadığını; aksine, toplumsal bağlamlar, normlar ve kurumlar tarafından derinden etkilendiğini öne sürmüştür. Gazeteciler ise olaylarla kamuoyu arasındaki araçlar olarak, bu toplumsal belleğin inşasında önemli bir rol oynarlar. Jenkins'e (2003) göre bellek, medya gibi bilgi akışını kontrol eden kurumlar tarafından üretilen baskın anlatılarla şekillenen toplumsal bir üründür.

Toplumsal bellek kavramı, diğer disiplinlerde de varlığını sürdürmüş ve sosyal bilimler alanındaki araştırmacılar için önemli bir konu haline gelmiştir.

Olick ve Robbins'in (1998) ele aldığı toplumsal bellek teorileri, toplumsal kimliklerin şekillenmesinde hatırlama ve unutmanın aktif bir süreç olduğunu vurgular. Toplumsal bellek ile medya arasındaki bu dinamik etkileşim, medyanın olayları sunma biçiminin yalnızca geçmişin nasıl hatırlandığını yansıtmakla kalmayıp, aynı zamanda bu hatırlamayı etkileyebileceğini de göstermektedir. Top of Form Bottom of Form

Medyanın toplumsal hafızayı şekillendirmedeki rolü, özellikle ulusal kimlik söz konusu olduğunda son derece önemlidir. Anderson'ın (1993) "hayali cemaatler" kuramında belirttiği gibi, ulusal anlatılar toplumsal bellek süreçleri yoluyla inşa edilir ve bu süreçler çoğunlukla gazetecilik aracılığıyla kolaylaştırılır. Ulusal tarihler, medyanın anlatılarıyla pekiştirilen seçici anılar üzerine kurulur ve bu, vatandaşların geçmişlerini ve kimliklerini nasıl algıladıklarını biçimlendirir. Gazeteciler, belirli tarihî olayları ön plana çıkararak ve bunları ortak değerleri ve idealleri destekleyecek şekilde çerçeveleyerek ulusal kimliğin oluşumuna katkıda bulunurlar.

Toplumsal Bellekte Gazeteciliğin Rolü

Tıpkı bellek gibi, gazetecilik de uzun süreli olarak sözlü aktarımı kullanmıştır ve ana misyonu bugünü raporlamak olsa da genellikle geçmiş ve bugün arasındaki sınırı hassas bir şekilde inceltir. Bu örtüşme, gazeteciliğin zaman odaklı olmasa da toplumsal bilginin bir aracı olarak işlev gördüğünü gösterir (Zelizer, 2014). Gazetecilik, hafıza çalışmasının önemli bir aracıdır, olayları kaydeder ve kültürel çerçevelenmiş anlatılar aracılığıyla toplumsal belleği şekillendirir. Aynı zamanda görsel hafızaya katkıda bulunur ve yeni ve

sosyal medyada merkezi bir rol oynayarak toplumların nasıl hatırladığını yansıtmak için bir platform sunar (Bosch, 2019). Bu artan farkındalık—gazeteciliğin bellek ile olan etkileşiminin sadece “tarihin ilk taslağı” olmanın ötesine geçtiği—bu alanın genişlemesine ve olgunlaşmasına katkıda bulunmuş hem gazeteciliğin hem de toplumsal belleğinin işlevleri ve dinamikleri hakkında değerli bilgiler sunmuştur (Tenenboim-Weinblatt ve Neiger, 2019).

Gazetecilik, hangi olayların rapor edileceğini ve nasıl çerçeveleneceğini seçerek toplumsal belleğinin şekillenmesinde temel bir rol oynar. Bir olayın çerçevelenmesi, onun toplumsal bellekteki önemini belirler ve kamusal algıyı şekillendirir. Medya sıklıkla hangi anlatıların anlatılacağına, nasıl anlatılacağına ve hangi seslerin duyulacağına karar verir. Tuchman (1978) medyanın haber kapsamı üzerindeki kontrolünün bir tür “kapı bekçiliği” olduğunu ileri sürmüştür; burada gazeteciler, bilgiyi seçer, filtreler ve yorumlar, bu da nihayetinde kamu hafızasını etkiler.

Gazetecilik, akademisyenler tarafından genellikle hafıza çalışmasının birincil kaynağı olarak tanınmaz. Toplumsal bellek üzerine etkili teorisyenlerin birçoğu—örneğin Paul Connerton (1989), Maurice Halbwachs (1992) ve Jacques Le Goff (1992)— gazeteciliği, temel hafıza pratiklerini analiz ederken dışlamışlardır. Pierre Nora bile (1997), hafıza alanlarında alışılmadık örnekleri kapsamlı bir şekilde incelemesine rağmen, gazeteciliği sokak tabelaları, tarifler ve tatil ritüelleri gibi örnekleriyle birlikte ele almamıştır.

Gazetecilik genellikle geçmişle anlamlı bir şekilde ilgilenemeyecek kadar bugüne odaklı görülür; geleneksel olarak tarihin ilk taslağını sunan bir alan olarak değerlendirilirken, derinlemesine düşünme işi tarihçilere bırakılır. Bu algı, gazeteciliğin anlık olana, yeniliğe ve sürekli teslim tarihlerine verdiği öncelikten kaynaklanır ve bu durum onu hafıza çalışmaları için daha az uygun gibi gösterir. Bu nedenle, toplumsal hafızanın şekillenmesindeki rolü çoğu zaman göz ardı edilir (Zelizer, 2008b).

Maurice Halbwachs’ın çalışmaları doğrudan gazetecilik üzerine olmasa da onun toplumsal hafıza konusundaki temel yaklaşımları gazeteciliğin bu alandaki rolünü anlamak için önemli bir zemin sunar. Halbwachs üç temel fikir üzerinde durur: hafıza dil yoluyla ifade edilmelidir, toplumsal bir çerçeveye ihtiyaç duyar ve anlatı aracılığıyla şekillenir. Bu unsurlar gazeteciliğin doğasıyla yakından örtüşür; çünkü gazetecilik dili kullanır, toplumsal kategoriler inşa eder ve olayları anlatılarla aktarır. Her ne kadar Halbwachs gazeteciliği açıkça belirtmemiş olsa da onun kuramsal çerçevesi, sonraki araştırmacıların gazeteciliği toplumsal hafızanın oluştuğu ve sürdüğü başlıca alanlardan biri olarak görmesini sağlamıştır (Zelizer, 2014).

İletişim ve gazetecilik alanlarında, toplumsal bellek kavramını tanıtan en erken çalışmalardan biri Kurt ve Gladys Lang’ın 1989 tarihli “Collective Memory and the News” (Toplumsal Bellek ve Haber) başlıklı makalesidir. Yazarlar toplumsal belleği kamuoyu bağlamında ele alarak, medyanın kamusal olayları nasıl haberleştirdiğinin izleyici algısını ve tarihsel anlayışı nasıl şekillendirdiğini anlamaya çalışmışlardır. Lang’ler, toplumsal belleğinin hem doğrudan kişisel deneyim hem de kitle iletişim araçları aracılığıyla sunulan temsiller yoluyla oluştuğunu savunmuşlardır. Belirttikleri üzere, “İnsan, anıları doğrudan deneyimin etkisiyle üretir. Zamanla bu kişisel anılar silindikçe, ikinci tür devreye girer. Olay ne kadar uzaksa, ona dair hafıza o denli çok medyatik aracılığa dayanır.” (Lang ve Lang, 1989, s. 132). Araştırmacılar, gazeteciliğin toplumsal belleği kullanmasının dört yolunu şu şekilde özetlemiştir: (1) izleyicilerin belirli bir döneme bağ kurmasına yardımcı olmak, (2) geçmişi kullanarak güncel olayları değerlendirmek, (3) geçmiş ve bugün arasında benzerlikler kurmak ve (4) geçmişi, bugünkü haberleri açıklamak ve anlamak için kısa bir anlatım biçimi olarak sunmak (Lang ve Lang, 1989).

Jill Edy, “Journalistic Uses of Collective Memory” (1999) başlıklı makalesinde, toplumsal belleğinin yalnızca anma yoluyla değil, aynı zamanda tarihî benzetmeler ve bağlamlar aracılığıyla da haberlere yansıdığını savunmuştur—yani geçmişe dayanarak güncel olayların çerçevelenmesi. Benzer şekilde, Schudson (2014) gazetecilikte tarihin anma dışı üç kullanımını tanımlamıştır: bir haberin dikkat çekiciliğini artırmak için

“bana bak!”), anlamını açıklamak için (“açıklayayım”) ve insanların geçmişle törensel olmayan, anlamlı biçimlerde ilişki kurduğu anları haberleştirmek için.

Gazetecilik sıklıkla hafızayı kolayca uyandıran formlara dayanır, örneğin anma yazıları, retrospektifler ve yıl dönümü kapsama. Örneğin, Edy(1999), gazetecilerin geçmişle üç ana şekilde bağlantı kurduğunu öne sürmüştür: anma, tarihsel benzetmeler ve tarihsel bağlamlar. Her durumda, gazetecilik projesinin, geçmişle önceden bir etkileşim olmaksızın var olmayacağı savunulabilir. Haber konuları genellikle geçmişe bir bakış açısı kazandırılır çünkü bu konuyu ele almak, geçmişle bir etkileşime girmeyi zorunlu kılar(Zelizer, 2008a).

Önemli tarihsel olayların, örneğin savaşlar veya politik hareketlerin medya tarafından nasıl şekillendirildiğine dair dikkat çekici bir örnek, toplumsal belleğinin oluşturulmasındaki rolünü gözler önüne serer. Örneğin, Kosova Savaşı (1998–1999) sırasında, Balkanlar'daki dahil dünya çapındaki medya organları, çatışmanın hatırlanma biçimini şekillendirmede önemli bir rol oynamıştır. Bu özellikle milliyetçilik, etnik kimlik ve uluslararası müdahale konularıyla ilişkili olarak önem taşımaktadır. Medyanın oluşturduğu anlatılar, sadece doğrudan ilgili olanlar için değil, aynı zamanda gelecek nesiller için de çatışmanın toplumsal belleğinin çerçevesini belirlemede etkili olmuştur.

Başka bir şekilde, gazetecilik toplumsal belleğinin şekillendirilmesine geçmiş olayların yıldönümü kapsama aracılığıyla katkı sağlar. Bu tür durumlarda, gazeteciler genellikle bu olayları büyük küresel medya kuruluşları için haber yapan uluslararası fotoğraf gazetecileri ve muhabirlerle röportaj yapar. Kişisel hikayelerini yeniden ele alarak, arşivlenmiş görüntüler, fotoğraflar ve raporlar paylaşarak medya, izleyicilerin bu tarihi olaylarla bağlantılı ana anları ve duyguları hatırlamalarına yardımcı olur. Bu uygulama yalnızca gazetecilik belleğini korumakla kalmaz, aynı zamanda bu olayların zaman içinde nasıl toplumsal olarak hatırlandığını ve yorumlandığını pekiştirir.

Bu, özellikle Balkanlar'da geçerlidir, çünkü burada birçok çatışma hala yakın ve çözülmemiştir, bu da tarihi olayların yıldönümlerinde anma eylemini özellikle önemli kılar. Bu tür anlar, farklı grupların kendi tarihsel bakış açılarını dayatmaya çalıştıkları için genellikle rekabet eden anlatıların çarpışmasını ortaya koyar. Bu mücadele bazen yanlış bilgilendirme veya seçici hafıza ile birlikte gelir ve geçmişe dair ortak bir anlayışa ulaşma yolunu daha da karmaşık hale getirir. Bu nedenle gazetecilik, bu olayları yalnızca belgeleme değil, aynı zamanda nasıl hatırlandığını şekillendirme konusunda da önemli bir rol oynar. Bunun en belirgin olduğu yer ise Balkanlar'dır—Churchill'in sıkça alıntılanan, bölgenin “tüketebileceğinden daha fazla tarih ürettiği” şeklindeki sözüne hayat veren bir yer.

Çatışma bağlamında, gazetecilik ya birleşik bir toplumsal belleğinin oluşumuna katkıda bulunabilir ya da yanlış haber yapma ve seçici anlatılarla bölünmeleri körükleyebilir. Winter(1998) arafından belirtildiği gibi, gazetecilik uygulamaları özellikle çatışma sonrası toplumlarda, farklı grupların aynı olaylara dair rekabet eden hafızaları olduğunda, belirli tarih versiyonlarını teşvik edebilir. Bu nedenle gazeteciler, tarihsel anlatıları etik bir şekilde çerçeveleme ve çeşitli bakış açılarını kapsayacak şekilde sunma sorumluluğuna sahiptir.

Toplumsal Bellek ve Gazetecilik Arasındaki Etkileşimde Zorluklar

2020'ler, gazeteciliği durmaksızın büyük olaylarla bunaltmış, bu da yavaş haberin neredeyse imkânsız hale gelmesine neden olmuştur. Sürekli anlık haber talebi, medyanın kapasitesini aşmış ve hız, nihayetinde sürekli ve anlamını yitiren bir baskıya dönüşmüştür (Zelizer, 2022).

Gazetecilik, gücüne rağmen, toplumsal bellek ile olan ilişkisiyle ilgili bir dizi zorlukla karşı karşıyadır. Başlıca endişelerden biri, tarihsel anlatıların bütünlüğünü tehdit eden yanlış bilgi ve dezenformasyonun artan yaygınlığıdır. Dijital medya, sosyal ağlar ve vatandaş gazeteciliği, bilginin akışını demokratikleştirirken,

aynı zamanda yanlışlıkların ve alternatif gerçeklerin yayılmasına da katkıda bulunmuştur. Güvenilir olmayan bilgilerin yayılması, doğruluk ve gerçeği korumaya çalışan gazeteciler için önemli bir zorluk teşkil etmektedir.

Ayrıca, medya kuruluşlarının ticari doğası, genellikle yüksek izleyici etkileşimi yaratan hikayelere öncelik vererek, tarihi olayları doğru şekilde yansıtanlardan ziyade sansasyonel haber yapımına yol açar. Bu sansasyonizm, kamu hafızasını bozar ve taraflı ya da eksik anlatıların sürdürülmesine neden olabilir. Tarihi olayları doğrulayan fakt-checking (doğrulama) kuruluşlarının çalışmaları, bu zorluklarla mücadelede önemli bir rol oynamakta olup, medyanın olayları doğru bir şekilde sunmasını sağlamaktadır.

Bugün, medya büyük ölçüde dijital formatlara kaymış durumda, bu da daha önce arşivleme ve materyalleri koruma üzerine konan değeri azaltmıştır. Haber hikayeleri genellikle sadece birkaç satırla sınırlıdır, çünkü yayınlama hızına olan büyük talep buna yön verir. Sonuç olarak, bu tür içerikler hızla geniş dijital arşivlere kaybolur ve nadiren tekrar gözden geçirilir. Dijital unutma, artık geçmiş on yıllardaki doğal unutmamanın önüne geçmiştir. Ayrıca, dijital medyaya duyulan güvenin azalması, haber raporlamasında sıklıkla doğrulama eksikliği nedeniyle daha da artmaktadır.

Gazeteciler, genellikle sıkı zaman sınırlamaları altında beklenmedik olayları bildirir ve bağlam sağlamak için toplumsal belleğe başvururlar. Toplumun önemli olaylar ve figürlerle ilgili paylaşılan hafızalarına dayanarak, gazeteciler hikayelerini tanıdık ve otoriter kılabilir hem haber organizasyonları hem de izleyicilerle uyum sağlar (Berkowitz, 2011).

Gazetecilik ile toplumsal bellek arasındaki ilişki karmaşık ve çok yönlüdür. Gazetecilik, yalnızca kamuoyunu bilgilendirmekle kalmaz, aynı zamanda toplumların geçmişi nasıl hatırlayacaklarını şekillendirir. Bilgi bekçileri olarak gazeteciler, hangi olayların toplumsal belleğini bir parçası haline geleceğini ve bu olayların nasıl anlaşılacağını etkiler. Çatışma ve geçiş dönemlerinde, medyanın tarihi olayları yansıtmaları toplumları birleştirebilir veya bölebilir, bu da gazetecilerin çalışmalarına doğruluk ve kapsayıcılık taahhüdüyle yaklaşmalarını hayati derecede önemli kılar.

Dr. Festim RIZANAJ

Alan Editörü

Nisan 2025, Priştine / Kosova

Witnessing the Past, Present, and Future: Collective Memory and Journalism

The concept of social memory refers to the collective remembrance and reconstruction of past events within a community or society. It is a dynamic and selective process shaped by social, political, and cultural forces that influence how events are understood and interpreted over time. Journalism, as the primary tool for sharing information with the public, plays a crucial role in shaping and sustaining social memory. This thematic paper examines the complex relationship between social memory and journalism, focusing on the media's role in constructing, preserving, and questioning the collective memory of socially significant events.

Collective memory, as conceptualised by Maurice Halbwachs (2023), is a social mechanism based on the processes through which groups and societies reconstruct their pasts. Halbwachs argued that memory is not merely an individual process; rather, it is profoundly influenced by social contexts, norms, and institutions. Journalists, as intermediaries between events and the public, play a crucial role in the construction of this social memory. According to Jenkins (2003), memory is a social product shaped by dominant narratives produced by institutions that control the flow of information, such as the media.

The concept of collective memory has persisted across various disciplines and has become a significant topic of interest for researchers in the social sciences.

The social memory theories discussed by Olick and Robbins (1998) emphasise that remembering and forgetting are active processes in the formation of social identities. The dynamic interaction between social memory and the media demonstrates that the way the media presents events not only reflects how the past is remembered but also can influence that remembrance.

The role of the media in shaping collective memory is especially significant regarding national identity. As Anderson (1993) argues in his theory of "imagined communities," national narratives are constructed through processes of social memory, which are often facilitated by journalism. National histories are built upon selective memories reinforced by media narratives, shaping how citizens perceive their past and identity. Journalists contribute to the formation of national identity by highlighting specific historical events and framing them in ways that support shared values and ideals.

The Role of Journalism in Collective Memory

Like memory, journalism has long used oral transmission, and although its primary mission is to report the present, it often blurs the boundary between the past and the present. This overlap demonstrates that while journalism may not be time-oriented, it functions as a vehicle for societal knowledge (Zelizer, 2014). Journalism serves as an important tool in memory work, recording events and shaping collective memory through culturally framed narratives. It also contributes to visual memory and plays a central role in new and social media, providing a platform to reflect how societies remember (Bosch, 2019). This growing awareness—that journalism's interaction with memory extends beyond merely being "the first draft of history"—has contributed to the expansion and maturation of this field, offering valuable insights into the functions and dynamics of both journalism and collective memory (Tenenboim-Weinblatt & Neiger, 2019).

Journalism plays a crucial role in shaping collective memory by selecting which events are reported and how they are framed. The framing of an event determines its significance in the collective memory and shapes public perception. The media often decides which narratives will be told, how they will be presented, and which voices will be heard. Tuchman (1978) argued that media control over news coverage functions as a form of "gatekeeping," where journalists select, filter, and interpret information, ultimately influencing public memory.

Journalism is often not recognised by scholars as a primary source in memory studies. Many influential theorists on collective memory—such as Paul Connerton (1989), Maurice Halbwachs (1992), and Jacques Le Goff (1992) —have excluded journalism when analysing core memory practices. Even Pierre Nora (1997), despite his extensive examination of unconventional examples in the realm of memory, excluded journalism alongside examples like street signs, recipes, and holiday rituals.

Journalism is often seen as too focused on the present to engage meaningfully with the past; traditionally regarded as the "first draft of history," it is considered the domain of historians to provide in-depth analysis. This perception stems from journalism's prioritisation of the immediate, the new, and constant deadlines, which often make it seem less suited for memory studies. As a result, its role in shaping collective memory is frequently overlooked (Zelizer, 2008).

Although Maurice Halbwachs' work does not directly focus on journalism, his foundational approaches to collective memory provide an important framework for understanding journalism's role in this area. Halbwachs emphasises three key ideas: memory must be expressed through language, it requires a social framework, and it is shaped through narrative. These elements closely align with the nature of journalism, as it uses language, constructs social categories, and conveys events through narratives. While Halbwachs did not explicitly mention journalism, his theoretical framework has enabled subsequent researchers to view journalism as one of the primary domains where collective memory is formed and sustained (Zelizer, 2014).

One of the earliest works to introduce the concept of collective memory in communication and journalism is Kurt and Gladys Lang's 1989 article "Collective Memory and the News." The authors examine collective memory within the context of public opinion, seeking to understand how the media's reporting of public events shapes audience perceptions and historical understanding. The Langs argue that collective memory is formed through both direct personal experience and representations presented through mass media. As they highlight, "Humans produce memories through the influence of direct experience. Over time, as these personal memories fade, a second type of memory takes over. The farther an event is in the past, the more its memory relies on media mediation" (Lang & Lang, 1989, p. 132). The researchers summarise four ways in which journalism utilises collective memory: (1) helping audiences connect to a specific period, (2) using the past to evaluate contemporary events, (3) drawing parallels between the past and the present, and (4) presenting the past as a brief narrative tool to explain and understand current news (Lang and Lang, 1989).

In her (1999) article, "Journalistic Uses of Collective Memory," Jill Edy argues that collective memory is reflected in news not only through commemoration but also through historical analogies and contexts—meaning that current events are framed based on the past. Similarly, Schudson (2014) identified three non-commemorative uses of history in journalism: to enhance the newsworthiness of a story ("look at me!"), to explain its meaning ("let me explain"), and to report moments when people engage with the past in non-ceremonial, meaningful ways.

Journalism often relies on forms that easily evoke memory, such as commemorative pieces, retrospectives, and anniversary coverage. For example, Edy (1999) suggested that journalists connect with the past in three main ways: commemoration, historical analogies, and historical contexts. In each case, it can be argued that no journalistic project would exist without prior engagement with the past. News topics are often given a historical perspective because addressing them necessitates an interaction with history (Zelizer, 2008a).

A striking example of how major historical events, such as wars or political movements, are shaped by the media reveals its role in constructing collective memory. For instance, during the Kosovo War (1998–1999), media outlets both in the Balkans and globally played a crucial role in shaping how the conflict would be remembered. This is particularly significant in relation to issues of nationalism, ethnic identity, and international intervention. The narratives constructed by the media have been influential not only in

framing the memory of the conflict for those directly involved but also in shaping the collective memory for future generations.

In another way, journalism contributes to shaping collective memory through the coverage of the anniversaries of past events. In such instances, journalists often conduct interviews with international photojournalists and reporters who covered these events for major global media outlets. By revisiting personal stories and sharing archived footage, photographs, and reports, the media helps audiences recall key moments and emotions associated with these historical events. This practice not only preserves journalistic memory but also reinforces how these events have been socially remembered and interpreted over time.

This is particularly true in the Balkans, where many conflicts remain recent and unresolved, making the commemoration of historical events' anniversaries especially significant. Such moments often reveal the clash of competing narratives, as different groups attempt to impose their own historical perspectives. This struggle sometimes accompanies disinformation or selective memory, further complicating the path to a shared understanding of the past. Therefore, journalism plays a crucial role not only in documenting these events but also in shaping how they are remembered. Nowhere is this more evident than in the Balkans—a region that brings to life Churchill's often-quoted remark about producing "more history than it can consume."

In the context of conflict, journalism can either contribute to the formation of a unified collective memory or fuel divisions through biased reporting and selective narratives. As Winter (1998) notes, journalistic practices, especially in post-conflict societies, can promote specific versions of history when different groups have competing memories of the same events. Therefore, journalists have the responsibility to frame historical narratives ethically and present them in a way that encompasses diverse perspectives.

Challenges in the Interaction Between Collective Memory and Journalism

The 2020s have overwhelmed journalism with an unrelenting series of major events, making slow-paced reporting nearly impossible. The constant demand for real-time news has exceeded the capacity of the media, and speed has ultimately transformed into a constant pressure that strips away meaning (Zelizer, 2022).

Despite its power, journalism faces a series of challenges in its relationship with collective memory. One of the main concerns is the increasing prevalence of misinformation and disinformation, which threaten the integrity of historical narratives. Digital media, social networks, and citizen journalism have democratised the flow of information while also contributing to the spread of inaccuracies and alternative facts. The proliferation of unreliable information poses a significant challenge for journalists striving to maintain accuracy and uphold the truth.

Additionally, the commercial nature of media organisations often leads to sensationalism, prioritising stories that generate high viewer engagement over those that accurately reflect historical events. This sensationalism distorts public memory and can perpetuate biased or incomplete narratives. The work of fact-checking organisations, which verify historical events, plays a crucial role in addressing these challenges, ensuring that the media presents events accurately.

Today, media has largely shifted to digital formats, which has diminished the emphasis once placed on archiving and preserving materials. News stories are often limited to just a few lines due to the immense demand for rapid publishing. As a result, such content quickly disappears into vast digital archives and is rarely revisited. Digital forgetting has now surpassed the natural forgetting of past decades. Furthermore, the decreasing trust in digital media has been further exacerbated by the frequent lack of verification in news reporting.

Journalists, often working under tight deadlines, report on unexpected events and turn to collective memory to provide context. By drawing on the shared memories of significant events and figures within society, journalists can make their stories more familiar and authoritative, aligning with both news organisations and audiences (Berkowitz, 2011).

The relationship between journalism and collective memory is complex and multifaceted. Journalism not only informs the public but also shapes how societies will remember their past. As gatekeepers of information, journalists influence which events become part of collective memory and how these events are understood. During times of conflict and transition, the way the media reflects historical events can either unite or divide societies, making it crucial for journalists to approach their work with a commitment to accuracy and inclusivity.

Dr. Festim RIZANAJ
Section Editor
April 2025, Pristina/Kosovo

Kaynakça | References

- Anderson, B. (1993). *Hayali Cemaatler: Milliyetçiliğin Kökenleri ve Yayılması*. Metis Yayınları.
- Berkowitz, D. (2011). Telling the Unknown through the Familiar: Collective Memory as a Journalistic Device in a Changing Media Environment. In *On Media Memory* (pp. 201–212). Palgrave Macmillan, London. https://doi.org/10.1057/9780230307070_15
- Bosch, T. (2019). Collective Memory and Journalism. *Oxford Research Encyclopaedia of Communication*. doi:10.1093/ACRE-FORE/9780190228613.013.787
- Connerton, P. (1989). How Societies Remember. In *How Societies Remember*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511628061>
- Edy, J. A. (1999). Journalistic Uses of Collective Memory. *Journal of Communication*, 49(2), 71–85. <https://doi.org/10.1111/J.1460-2466.1999.TB02794.X>
- Halbwachs, M. (1992). On Collective memory. In *The collective memory*. University of Chicago Press.
- Halbwachs, M. (2023). *Kolektif Bellek*. Pinhan Yayıncılık.
- Jenkins, Keith. (2003). *Refiguring history: new thoughts on an old discipline*. Routledge.
- Lang, G. E., & Lang, K. L. (1989). Collective memory and the news. *Communication*, 11, 123–140.
- Le Goff, J. (1992). *History and memory*. Columbia University Press.
- Nora, P. (1997). *Realms of memory: the construction of the French past*. Columbia University Press.
- Olick, J. K. and Robbins, J. (1998). Social memory studies: From 'Collective Memory' to the Historical Sociology of Mnemonic Practices. *Annual Review of Sociology*, 24, 105–140. doi: 10.1146/ANNUREV.SOC.24.1.105
- Schudson, M. (2014). Journalism as a Vehicle of Non-Commemorative Cultural Memory. In *Journalism and Memory* (pp. 85–96). Palgrave Macmillan, London. doi:10.1057/9781137263940_6
- Tenenboim-Weinblatt, K., & Neiger, M. (2019). Journalism and memory. In *The Handbook of Journalism Studies* (pp. 420–434). Taylor and Francis. <https://doi.org/10.4324/9781315167497-27>
- Tuchman, G. (1978). Making news: a study in the construction of reality. In *Published in 1978 in New York NY by Free press*. Free press.
- Zelizer, B. (2008). Why does memory's work on journalism not reflect journalism's work on memory. *Memory Studies*, 1(1), 79–87. <https://doi.org/10.1177/1750698007083891>
- Zelizer, B. (2014). Memory as Foreground, Journalism as Background. In *Journalism and memory* (pp. 32–49). Palgrave Macmillan, London. doi:10.1057/9781137263940_3
- Zelizer, B. (2022). What journalism tells us about memory, the mind and the media. *Memory, Mind and Media*, 1. <https://doi.org/10.1017/MEM.2021.9>

